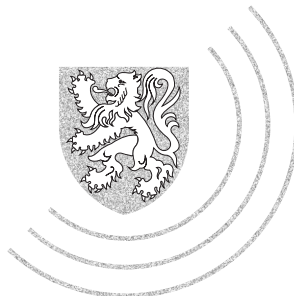

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

7 november 2003

ONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met de overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de republiek Chili, anderzijds, de bijlagen I tot XVII en de slotakte, ondertekend in Brussel op 18 november 2002

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. ALGEMENE BESCHOUWINGEN

I.1. Totstandkoming van de overeenkomst

In december 1990 ondertekende de Europese Commissie een eerste kaderovereenkomst met Chili, volgend op de politieke transitie van een militair regime naar een democratisch systeem. Hiermee werden de politieke relaties met het land officieel hersteld. Het voornaamste doel van de overeenkomst was de totstandkoming en de versterking van de samenwerking op alle domeinen. Het respect voor de democratische beginselen en de mensenrechten werd centraal gesteld.

Sindsdien kende Chili een democratiseringsproces in zijn politieke instellingen en voerde het een strategie van regionale integratie. Het knoopte commerciële relaties aan met de meerderheid van de Latijns-Amerikaanse landen, van de landen van de Stille Oceaan en van Europa.

In 1996 werd een nieuwe overeenkomst gesloten met Chili, waarin substantiële verbeteringen in de politieke, economische en commerciële relaties en in de ontwikkelingssamenwerking tussen de partijen worden voorzien.

Naar aanleiding van de top van de Europese Unie (EU) en de landen van Latijns-Amerika en de Caraïben, die plaatsvond op 28 en 29 juni 1999 in Rio de Janeiro, bevestigden de staats- en regeringsleiders van de EU, de Zuid-Amerikaanse Handelsmarkt (Mercosur) en Chili hun engagement om hun betrekkingen te intensifiëren met het oog op de toename en diversificatie van de handel, dankzij een progressieve en wederzijdse liberalisering ervan, en op het scheppen van gunstige omstandigheden voor de totstandkoming van een politieke en economische associatie, rekening houdend met de gevoeligheid van bepaalde goederen en diensten, in overeenstemming met de regels van de Wereldhandelsorganisatie (WHO).

De onderhandelingen voor de overeenkomst die nu voorligt, werden opgestart op 24 november 1999 naar aanleiding van de bijeenkomst tussen de EU en Chili. Ze werden afgerond aan het einde van de tiende ronde in april 2002. De voorzitter van de Europese Raad, de president van Chili en de voorzitter van de Europese Commissie ondertekenden een gezamenlijke verklaring naar aanleiding van

de tweede top van de EU en de Latijns-Amerikaanse en Caraïbische landen, waarin het einde van de onderhandelingen bevestigd werd. De overeenkomst werd geparafeerd op 10 juni 2002.

De Europese Unie onderhandelt nog met de Mercosur (Brazilië, Argentinië, Paraguay en Uruguay) over een soortgelijk akkoord.

I.2. Doel van de overeenkomst

De overeenkomst is vergelijkbaar met andere bestaande associatieovereenkomsten maar het gedeelte over de handel is veel uitgebreider. De overeenkomst voorziet een progressieve liberalisering van de handel in overeenstemming met de WHO-regels, met als uiteindelijk doel de totstandkoming van een vrijhandelszone.

De overeenkomst stelt een vrijmaking van de handel in het vooruitzicht over een periode van 7 jaar voor industrieproducten en over een periode van 10 jaar voor landbouwproducten. Ze dekt ook de liberalisering van de handel in diensten, de toegang tot openbare markten, investeringen en intellectuele eigendommen. De overeenkomst bevat bepalingen met betrekking tot de bescherming van benamingen en praktijken op het vlak van wijn en alcoholhoudende dranken, alsook een sanitair en fytosanitair akkoord. Er wordt ook een uitgebreid gamma van samenwerkingsdomeinen vastgelegd. Tenslotte bevat de overeenkomst een politiek luik en voorziet ze een dialoog over politieke en veiligheidskwesties.

De overeenkomst wordt voor onbepaalde duur gesloten. Ze maakt de weg vrij voor intensivering van de betrekkingen op een groot aantal gebieden op basis van wederkerigheid en partnerschap. Belangrijke beginselen waarop de overeenkomst stoelt zijn eerbiediging van de democratische principes, de mensenrechten en de rechtsstaat en het bevorderen van duurzame ontwikkeling.

I.3. Voornaamste inhoudelijke bepalingen

De voornaamste punten van de overeenkomst zijn :

- een regelmatige politieke dialoog over bilaterale en internationale kwesties van wederzijds belang ;
- samenwerking bij de bestrijding van terrorisme ;

- samenwerking op economisch vlak, op het gebied van wetenschap, technologie en informatie-maatschappij, in het domein van cultuur, onderwijs en audiovisuele media, op het vlak van staats hervorming en openbaar bestuur, op sociaal gebied, ten aanzien van illegale migratie en op het gebied van de bestrijding van drugs en georganiseerde misdaad ;
- een vrijhandelszone die, overeenkomstig de WHO-regels, geleidelijk zal ingesteld worden tussen de EU en Chili gedurende een periode van maximaal 7 jaar voor industrieproducten en 10 jaar voor landbouw- en visserijproducten ;
- bepalingen met betrekking tot de handel in diensten, financiële diensten, vestiging, overheidsopdrachten, lopende betalingen en kapitaalverkeer, intellectuele eigendomsrechten, mededinging en geschillenbeslechting ;
- algemene en institutionele bepalingen.

I.4. Schets van het partnerland

I.4.1. Politieke gegevens

Chili is een presidentiële democratie. De president wordt verkozen voor 6 jaar. Hij is niet onmiddellijk herkiesbaar. Het Congres bestaat uit twee kamers. De Senaat, met 47 afgevaardigden waarvan 38 verkozen en negen aangewezen, wordt voor acht jaar verkozen. De Kamer van volksvertegenwoordigers bestaat uit 120 rechtstreeks verkozen leden voor vier jaar. De regering is een centrum-linkse coalitie van de Concertación de Partidos por la Democracia, nl. de Partido Demócrata Cristiano (PDC), Partido Radical Social Demócrata (PRSD), Partido Socialista (PS), Partido por la Democracia (PPD).

De presidentsverkiezingen van eind 1999 liepen uit op een onverwacht spannende tweestrijd. In de eerste ronde op 12 december 1999 behaalde de kandidaat van de Concertación niet de 50% van de stemmen die Aylwin in 1990 en Frei in 1994 wel behaald hadden. Het virtueel gelijk spel dat de centrumlinkse kandidaat Ricardo Lagos (47,96%) en de vertegenwoordiger van rechts Joaquín Lavín (47,52%) behaalden, maakte voor de eerste keer een beslissende tweede stemronde noodzakelijk. Lagos haalde het op 16 januari 2000 met 51,3%. Hij werd aldus de derde opeenvolgende democratisch verkozen president van de Concertación. Als eerste socialistische president van de Concertación (en eerste na Allende in 1970) en dus meer cen-

trumlinks dan voorheen, tracht hij de nadruk te leggen op sociaal-economische prioriteiten, betere toegankelijkheid van onderwijs en basisgeneeskunde, tewerkstelling, fiscale hervormingen en het probleem van de autochtone bevolkingsgroepen (Mapuches). Toch zal hij op economisch gebied het liberale marktgerichte beleid verder blijven zetten. Hij wenst ook de grondwet van 1980, licht gewijzigd in 1989, uit de tijd van het militaire regime te ontdoen van zijn antidemocratische elementen, zoals de benoemde senatoren, de werking van de Consejo Nacional de Seguridad (paritair bemand door civiele en militaire overheden) en de onafzetbaarheid van de chefs van de vier strijdkrachten. Tijdens de verkiezingscampagne bleek hoe verrassend dicht de standpunten van Lagos en Lavín bij elkaar lagen op een groot aantal thema's. De nieuwe president zal dus trachten zoveel mogelijk de steun te zoeken van de oppositie om een aantal hervormingen door te voeren in materies waarvoor de Concertación niet de vereiste meerderheid heeft in de senaat.

De aanhouding van senator-voor-het-leven generaal Pinochet in Londen op 16 oktober 1998 was het begin van een lange saga, waaraan pas op 3 maart 2000 een einde kwam, enkele dagen vóór de machtsoverdracht van Eduardo Frei aan Ricardo Lagos. Deze episode leidde niet alleen tot de verslechtering van de bilaterale betrekkingen met Londen, Madrid en in fine ook met Brussel, maar ook tot een hernieuwde polarisering van de binnenlandse politieke opinie en achteruitgang in het langzame proces van nationale verzoening. Eigenaardig genoeg was de Pinochet-kwestie geen thema in de verkiezingscampagne

De gemeenteraadsverkiezingen van 29 oktober 2000 waren geen onverdeeld succes voor de regeringspartijen. De *Concertación de Partidos por la Democracia* behaalde wel meer dan 52% van de stemmen, maar moest het strategische burgemeesterschap van de hoofdstad Santiago laten aan Joaquín Lavín, de gewezen rechtse presidentskandidaat. In 22 van de 30 grote steden komen kandidaten van de *Concertación* aan het bewind.

De parlementsverkiezingen van 16 december 2001 (vernieuwing Kamer en helft van de Senaat) waren bijzonder belangrijk voor Lagos, omdat de president voor de vier resterende jaren van zijn mandaat met dit nieuwe parlement moet werken en regeren. Zoals verwacht bracht de uitslag aanzienlijke vooruitgang voor de rechtse oppositie (de Unión Demócrata Independiente, UDI wordt voor het eerst de grootste politieke partij van het land

ten nadele van de christen-democraten, PDC). In de Concertación neemt het gewicht van de drie socialistische partijen toe en verdwijnt het traditionele overwicht van de PDC. Groeiende spanningen in de regering en een meer kritische houding van de PDC tegenover de president zijn dus te verwachten. Ondanks de vooruitgang van rechts en de erosie van het politieke centrum is het verschil tussen het Congres van 1997 en van 2001 in termen van effectieve politieke macht niet zo groot. Aangezien de meeste belangrijke wetten – en a fortiori de grondwet – slechts met gekwalificeerde meerderheden (die ook in 1997 ontbraken) kunnen goedgekeurd worden, kan de oppositie op efficiënte wijze obstructie plegen.

I.4.2. Economische en sociale gegevens

In tegenstelling tot de meeste Zuid-Amerikaanse landen boekt Chili goede economische resultaten. Internationale studies wijzen uit dat de Chileense economie de meest gezonde basis heeft binnen de Latijns-Amerikaanse regio. De koopkracht van de bevolking is de hoogste in de regio en het ondernemingsklimaat is er gunstig als gevolg van privatiseringen en liberalisering. De regering-Lagos zet haar beleid voor structurele hervormingen voort en voert een strak begrotingsbeleid.

Na de hoogconjunctuur in de periode 1920-1970 belandde Chili in een diepe economische crisis. Tussen 1973 en 1990 kroop de economie uit een diep dal. In de tweede helft van de jaren tachtig kon jaarlijks een groei met zowat 7% opgetekend worden. De Azië-crisis van 1998 betekende een keerpunt. De groei daalde van 7,4% naar 3,9%. In 1999 werd voor het eerst sedert 1983 een negatieve groei genoteerd maar de economie herpakte zich snel. In 2000 bedroeg de groei 5,4% maar in 2001 werd een groeivertraging genoteerd als gevolg van de recessie in de wereldeconomie en de lage koperprijzen op de wereldmarkt. Die vertraging leidde tot een klein begrotingstekort. De Argentijnse crisis had bijna geen invloed op Chili.

De goede economische resultaten worden bepaald door de monetaire stabiliteit die ervoor zorgt dat de consumptieprijzen stabiel blijven. In 2001 bedroeg de inflatie 2,6%. Daarnaast is er de commerciële openheid en de sterke ontwikkeling van de financiële markten.

De handelsbalans ziet er al jaren goed uit door een dynamische exportsector (koper, fruit, wijn, zalm, vismeel en cellulose) en een gezond macro-economisch beleid. De EU-landen zijn de voornaamste handelspartners, gevolgd door de Verenigde Staten

en Japan. Zij zorgen voor 25% van de export en 16,7% van de import.

De EU-landen zijn ook de belangrijkste investeerders. De meeste investeringen gingen in de afgelopen jaren naar openbare nutsbedrijven, infrastructuur, telecommunicatie, de financiële dienstensector en de mijnbouw. De industrie kon tot nu toe weinig buitenlands kapitaal aantrekken.

Op sociaal vlak kampt Chili met armoede (ruim 23% van de bevolking leeft onder de armoedegrens, ook al was er een flinke verbetering tijdens het afgelopen decennium), veel ongelijkheid (20% van de rijksten neemt ongeveer 60% van het Bruto Nationaal Product voor zijn rekening terwijl 20% van de armsten slechts voor 4% zorgt) en een hoge werkloosheid.

Het onderwijs is goed in vergelijking met andere Latijns-Amerikaanse landen en het gezondheidsbeleid leverde duidelijke resultaten op. Dat beleid is vooral gericht op preventieve in plaats van curatieve zorg. Er werd serieus geïnvesteerd in de uitbreiding en de modernisering van publieke gezondheidsfaciliteiten.

I.5. Mensenrechtensituatie

Inzake het respect voor de mensenrechten is de situatie genormaliseerd, al blijven nog een aantal mensenrechtenschendingen, begaan tijdens de militaire dictatuur, onopgelost. Door de aanhouding van Pinochet bleek hoe diep dit thema de Chileense maatschappij blijft verdelen. Gehoopt wordt dat door de fameuze "mesa de diálogo", die in 1999 door minister van defensie Perez Yoma ingesteld werd, en die bestaat uit advocaten gespecialiseerd in mensenrechtenkwesies, vertegenwoordigers van de vier strijdkrachten, van het ministerie van defensie en kerkelijke afgevaardigden, een samenwerking zal ontstaan om het stoffelijk overschot van vermiste gedetineerden te vinden en te identificeren en aldus een akkoord te bereiken dat tot nationale verzoening leidt. De regering Frei hervormde het Hooggerechtshof (de maximumleeftijd is nu 75 zodat de meeste rechters niet meer uit de tijd van Pinochet stammen) en voerde in 1999 een fundamentele hervorming van de strafprocedure door, met onder meer de oprichting van Openbaar Ministerie en de benoeming van onderzoeksrechters.

Chili kent weinig problemen van terrorisme. Drugs (vooral witwasoperaties) en corruptie steken het hoofd op maar hebben nog geen buitensporige

proporties aangenomen. Chili kampt wel nog steeds met het beruchte probleem van Colonia Dignidad, een door Duitsers bewoonde enclave, waarbij naast seksueel misbruik van kinderen ook sprake is van collaboratie onder de militaire dictatuur (martelingen, verdwijningen, wapenhandel) en een nog steeds functionerend beschermingsnetwerk.

Het geweld tegen vrouwen is een ernstig probleem ondanks een wet uit 1994 die dat geweld strafbaar maakt. In de wetgeving wordt een onderscheid gemaakt tussen de geslachten en op het vlak van lonen en weddes worden vrouwen gediscrimineerd.

In het rapport 2003 maakt Amnesty International melding van de slechte toestand in de gevangenissen en van confrontaties tussen de politie en inheemse bevolkingsgroepen in verband met betwistingen over landeigendom. Daarnaast wordt de vooruitgang vermeld die geboekt werd in een aantal dossiers i.v.m. schendingen van de mensenrechten.

I.6. Bestaande betrekkingen met de verdragspartner

I.6.1. Betrekkingen met de Europese Unie

In december 1990 ondertekende de Europese Commissie een eerste kaderovereenkomst met Chili. Hiermee werden de politieke relaties met het land officieel hersteld. Het voornaamste doel van de overeenkomst was de totstandkoming en de versterking van de samenwerking op alle domeinen. Het respect voor de democratische beginselen en de mensenrechten werd centraal gesteld.

Op 21 juni 1996 werd in Firenze een kaderovereenkomst inzake politieke en economische samenwerking tussen de EU en Chili ondertekend. Ze trad op 1 februari 1999 in werking.

Op 28 juni 1999 kwamen de EU en Chili tijdens de top in Rio overeen om onderhandelingen te beginnen over een politieke en economische samenwerking. Die onderhandelingen startten op 24 november 1999 tijdens een EU-Chile Joint Council. Onder impuls van het Belgisch EU-voorzitterschap werd het ritme van de onderhandelingen opgevoerd.

I.6.2 Betrekkingen met Vlaanderen en België

Ook in België en Vlaanderen is de overgang van Chili naar een democratisch regime niet onopge-

merkt voorbijgegaan. De verstandhouding met de nieuwe politici was onmiddellijk erg goed. Door zijn consequente en principiële houding tijdens de dictatuur heeft België heel wat aan goodwill gewonnen bij de huidige regeringspartijen, die ideologisch vergelijkbaar zijn met de Belgische traditionele partijen. Tijdens de dictatuur had België, na de Scandinavische landen, de meeste politieke vluchtelingen opgenomen.

Wanneer de gemeenschappen en gewesten in 1993 meer mogelijkheden kregen om een eigen buitenlands beleid te voeren, paste Chili zich aan deze nieuwe realiteit aan. Veel materies uit de oorspronkelijke samenwerkingsverdragen waren intussen een gewestelijke of communautaire bevoegdheid geworden. In 1994 sloot Chili een cultureel en onderwijsakkoord met de Franse Gemeenschap en polste het meteen of Vlaanderen te vinden is voor het sluiten van een raamakkoord voor samenwerking.

Op 2 oktober 1995 ondertekenden de toenmalige Vlaamse minister-president en de Chileense minister van Buitenlandse Zaken in de Chileense hoofdstad Santiago een kaderakkoord tot samenwerking tussen de Vlaamse regering en de regering van de Chileense republiek. In dit kaderakkoord staat dat beide partijen de wederzijdse samenwerking willen bevorderen op het gebied van technologieonderzoek, wetenschappelijk onderzoek (zowel fundamenteel als toegepast), economische betrekkingen, cultuur, onderwijs, welzijn, leefmilieu enz. Kortom alle domeinen waar Vlaanderen voor bevoegd is zijn in dit akkoord opgenomen. Rekening houdend met eventuele toekomstige ontwikkelingen werd in artikel 8 opgenomen dat de beide partijen in wederzijds overleg kunnen besluiten de samenwerking verder uit te breiden op andere terreinen.

Sedert 1996 werken de administratie Buitenlands Beleid en de Agencia de Cooperación Internacional de Chile (AGCI) nauw samen om dit akkoord inhoudelijk te stofferen. De officiële samenwerking binnen het kaderakkoord heeft in de loop der jaren een flinke omvang aangenomen. Vooral de samenwerking op het gebied van het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek, de technische coöperatie (via een speciaal VVOB-programma voor Chili) en leefmilieu geraakte op kruissnelheid. Er werden zowel via deze bilaterale samenwerking als in het kader van multilaterale organisaties (bijvoorbeeld UNESCO) samenwerkingsprojecten opgezet. De wetenschappelijke samenwerking fungeerde hier als katalysator voor andere vormen van samenwerking.

Recenter is de trilaterale samenwerking, waarbij Chili wordt betrokken bij Vlaamse samenwerkingsprojecten in El Salvador en Nicaragua. Dit biedt als voordeel dat in deze landen gewerkt wordt met een solide Latijns-Amerikaanse partner die een goede reputatie geniet op het Latijns-Amerikaanse continent en bovendien het terrein zeer goed kent.

Volgens cijfers van Export Vlaanderen werd tijdens de eerste 9 maanden van 2002 voor 60,57 miljoen euro uitgevoerd naar Chili dat daarmee onze 67ste handelspartner was. In 2001 werd voor 95 miljoen euro uitgevoerd. De Belgische export bedroeg 133 miljoen euro terwijl voor 156 miljoen euro ingevoerd werd. De uitvoer bestaat vooral uit machines, tapijten en kunststoffen.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING VAN DE OVEREENKOMST

De overeenkomst is onderverdeeld in 5 delen, die in totaal 206 artikelen tellen. Er werden een aantal bijlagen, protocollen en verklaringen aan de overeenkomst gehecht.

II.1. Algemene en institutionele bepalingen

In een eerste titel worden de aard en het doel van de overeenkomst bepaald. Artikel 1 stelt de democratische principes en de fundamentele mensenrechten centraal in het interne en internationale beleid van de partijen. Het is een essentieel onderdeel van deze overeenkomst. Krachtens artikel 2 wordt een politieke en economische associatie tussen de partijen opgezet. De overeenkomst heeft in het bijzonder betrekking op de politieke, commerciële, economische, financiële, technologische, sociale, culturele en ontwikkelingsgerichte samenwerking. De handelsrelaties zullen in overeenstemming met de regels van de Wereldhandelsorganisatie worden opgebouwd.

De tweede titel betreft het institutionele kader van de samenwerking. De artikelen 3 tot 5 hebben betrekking op de oprichting, samenwerking en beslissingsmacht van de Associatieraad. Deze raad wordt bijgestaan door een associatiecomité (artikel 6) en speciale comités (artikel 7). De politieke dialoog wordt, zo stelt artikel 8 gevoerd in het kader dat voorzien wordt in het tweede deel van de overeenkomst. Er wordt ook een parlementair comité opgericht voor de associatie, met leden van het Europese en het Chileense parlement (artikel 9). De betrokkenheid van sociale en economische partners en de civiele maatschappij wordt gegarandeerd door de artikelen 10 en 11.

II.2. Politieke dialoog

De politieke dialoog heeft zowel betrekking op de bilaterale als op de internationale aangelegenheden. Het belangrijkste doel is de verspreiding van democratische waarden (artikel 12). De mechanismen van deze dialoog worden beschreven in artikel 13. Er wordt ook samengewerkt op het vlak van de buitenlandse en veiligheidspolitiek (artikel 14) en in de strijd tegen het terrorisme (artikel 15).

II.3. Samenwerking

Dit deel bevat de meeste relevante aspecten voor Vlaanderen. Een aantal vormen van samenwerking hebben immers betrekking op gemeenschaps- of gewestaangelegenheden.

Nadat in artikel 16 de algemene doelstellingen van de samenwerking werden geschetst, bevat de eerste titel de regels inzake de *economische samenwerking*. Het gaat hier ten dele om gewestbevoegdheden.

Artikel 17 betreft de industriële samenwerking, die tot doel heeft de contacten en de netwerkvorming tussen de economische operatoren van de partijen te bevorderen. Er zal worden samengewerkt inzake standaarden, technische regelgeving en procedures met betrekking tot conformiteitscontrole (artikel 18).

In het bijzonder wensen de partijen samen te werken inzake kleine en middelgrote ondernemingen (artikel 19). In overeenstemming met de GATS-regeling van de Wereldhandelsorganisatie, werken de partijen ook samen op het vlak van de diensten (artikel 20) en bevorderen zij wederzijdse investeringen (artikel 21). Verdere samenwerking heeft betrekking op energie, transport, landbouw, visserij, douane, statistieken, milieu, consumentenbescherming, databescherming, macro-economische dialoog, intellectuele eigendom, overheidsopdrachten, toerisme en mijnbouw (artikelen 22 tot en met 35).

De tweede titel van dit deel betreft de *wetenschappen, technologie en de informatiemaatschappij*. In artikel 36 stellen de partijen zich tot doel, samen te werken inzake wetenschappen en technologie. Ze erkennen in artikel 37 het belang van de informatiemaatschappij en nemen zich voor ook in dit domein samen te werken.

De *samenwerking inzake cultuur, onderwijs en de audiovisuele media* heeft betrekking op gemeenschapsbevoegdheden (titel 3). Luidens artikel 38

wordt er samengewerkt inzake onderwijs en vorming. Artikel 39 stelt hetzelfde voor de audiovisuele media. De partijen zullen gezamenlijke culturele activiteiten (evenementen, tentoonstellingen, vertalingen) organiseren (artikel 40).

De vierde titel heeft betrekking op de *samenwerking inzake de hervorming van instellingen en administratie* (artikelen 41 en 42). Vervolgens behandelt de vijfde titel de *sociale samenwerking*. Sociale dialoog wordt bevorderd (artikel 43). Er zal ook worden samengewerkt inzake de bevordering van de conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie, bijvoorbeeld die met betrekking tot vrijheid van vereniging en kinderarbeid (artikel 44). Bij de samenwerking komt ook het genderspect aan bod (artikel 45).

In de zesde titel van dit deel komt de *samenwerking op ander gebied* aan bod. Het betreft met name justitiële samenwerking inzake illegale immigratie en readmissie (artikel 46), en de bestrijding van drugs en georganiseerde misdaad (artikel 47).

Tot slot bevat de zevende en laatste titel van dit deel *algemene bepalingen* inzake de samenwerking. Het betreft onder andere de rol van de civiele maatschappij en niet-gouvernementele organisaties (artikel 48) en de regionale samenwerking en regionale integratie, met een bijzonder belang voor de Mercosur (artikel 49). De Europese Gemeenschap steunt de regionale integratie in het zuiden van Latijns-Amerika expliciet. In dit verband wordt verder ook trilaterale en biregionale samenwerking met landen van Latijns-Amerika en de Caraïben bevorderd (artikel 50).

Artikel 51 stelt dat alle mogelijke ontwikkelingen van de samenwerking zullen worden onderzocht. De samenwerking zal concrete vorm krijgen in samenwerkingsprogramma's (artikel 52). De partijen zullen daar middelen voor voorzien (artikel 53). Het associatiecomité speelt hierbij een belangrijke rol (artikel 54).

II.4. Handel

De eerste titel van dit deel bevat *algemene bepalingen*. In artikel 55 stellen de partijen zich onder meer tot doel :

- de progressieve en wederzijdse vrijmaking van de handel in goederen, in overeenstemming met artikel XXIV van de GATT ;

- het faciliteren van de handel in goederen door gemeenschappelijke technische, hygiënische en andere standaarden ;
- de vrijmaking van de handel in diensten, overeenkomstig artikel V van de GATS ;
- het bevorderen van wederzijdse investeringen ;
- de liberalisering van betalingen en kapitaalverkeer ;
- de vrijmaking van de markt van de overheidsopdrachten ;
- bescherming van intellectuele eigendom, in overeenstemming met de hoogste internationale normen ;
- de creatie van een samenwerkingsmechanisme op het vlak van mededinging ;
- de creatie van een geschillenbeslechtsmechanisme.

Deze overeenkomst heeft geen gevolgen op bestaande en nieuwe douane-unies en vrijhandelszones van de partijen met derde landen (artikel 56).

De tweede titel betreft het *vrije verkeer van goederen*, in overeenstemming met het Algemeen Akkoord inzake Handelstarieven (GATT) (artikel 57).

Het eerste hoofdstuk hiervan (artikel 58 tot en met 74) betreft *de eliminatie van douanerechten*. Het bevat onder meer bepalingen inzake een geleidelijke afbouw voor een aantal producten, een standstill-clausule en een evolutieve clausule die een nog snellere afbouw moet mogelijk maken.

Het tweede hoofdstuk heeft betrekking op de *niet-tarifaire maatregelen* (artikelen 75 tot en met 90). Kwantitatieve beperkingen worden verboden, en aan de goederen wordt een nationale behandeling geboden inzake belastingen en regelgeving. Er zijn ook maatregelen die dumping moeten tegengaan. Verder zijn er ook bepalingen inzake de douanewetgeving. Tot slot bevatten een aantal artikelen regels inzake standaarden, technische regelgeving en conformiteit, inzake sanitaire en fytosanitaire maatregelen en inzake alcoholhoudende dranken.

In het derde hoofdstuk (artikelen 91 tot en met 93) wordt in *uitzonderingen* (zoals maatregelen ter bescherming van de openbare orde en de gezond-

heid) op de regels uit de twee vorige hoofdstukken voorzien.

De derde titel betreft de *handel in diensten en de vrijheid van vestiging*, in overeenstemming met het Algemeen Akkoord inzake de Handel in Diensten (GATS) (artikel 94). Ook deze titel is onderverdeeld in een aantal hoofdstukken.

Het eerste hoofdstuk (artikelen 95 tot en met 115) betreft de *diensten*. Na een aantal definities worden regels geschapen inzake markttoegang en nationale behandeling van diensten. Deze regels zullen volgens een bepaald tijdschema worden geïmplementeerd, dat later kan worden herzien. De partijen zullen ook onderhandelen over de vrijheid van verkeer van personen. Voorts zijn er bijzondere bepalingen inzake wederzijdse erkenning, elektronische handel, internationaal maritiem transport en telecommunicatiediensten.

De *financiële diensten* komen aan bod in een specifiek tweede hoofdstuk (artikelen 116 tot en met 129). Financiële activiteiten van centrale banken, sociale zekerheidsinstellingen en garantiefondsen vallen niet onder de bepalingen ervan. Het hoofdstuk bevat verder artikelen in verband met markttoegang, nationale behandeling, nieuwe financiële diensten, dataverwerking, transparantie, confidentiële informatie, geschillenbeslechtingen en een tijdschema.

Vervolgens wordt in het derde hoofdstuk de *vestiging* besproken (artikelen 130 tot en met 134). De bepalingen gelden voor alle sectoren met uitzondering van de dienstensector. Aan rechtspersonen van de andere partij wordt een nationale behandeling gegeven, met respect voor andere bilaterale en multilaterale rechten en verplichtingen.

Ook op deze titel zijn er *uitzonderingen* mogelijk. Die worden besproken in het vierde hoofdstuk (artikel 135). Het gaat ook hier om maatregelen ter bescherming van belangrijk geachte waarden of goederen.

De vierde titel van dit uitvoerige deel inzake handel betreft de *overheidsopdrachten*. De partijen nemen zich een effectieve en wederzijdse opening van de markten inzake overheidsopdrachten voor (artikel 136). Dit geldt niet voor alle soorten overheidsopdrachten (artikel 137). Artikel 138 definieert begrippen als "overheidsopdracht", "rechtspersoon", "privatisering" en dergelijke.

Artikel 139 zet de nationale behandeling en het verbod op discriminatie bij de toekenning van

overheidsopdrachten voorop. De artikelen 140 tot en met 156 bevatten allerlei regels met betrekking tot de procedures voor overheidsopdrachten. De partijen zullen elkaar bijstaan en samenwerken inzake deze problematiek (artikel 157). Ze zullen elkaar voorzien van statistische informatie (artikel 158). Artikel 159 heeft betrekking op wijzigingen inzake de verplichtingen die de partijen in het kader van deze titel op zich nemen. De partijen zullen met elkaar onderhandelen wanneer een derde partij in de toekomst grotere voordelen krijgt dan degene voorzien in deze bepalingen (artikel 160). Tot slot zijn er bepalingen inzake uitzonderingen (artikel 161) en de herziening en implementatie (artikel 162).

De vijfde titel heeft betrekking op de *lopende betalingen en kapitaalverkeer*. Het doel is ook deze sector te liberaliseren (artikel 163). De partijen laten, in overeenstemming met de regels van het IMF, alle internationale betalingen en geldtransfers in vrij convertibele munten toe (artikel 164). Ze garanderen ook het vrij verkeer van kapitaal dat volgt uit directe investeringen (artikel 165). Er zijn wel uitzonderingen (artikel 166) en bestaande rechten en verplichtingen moeten worden gerespecteerd (artikel 167).

De *intellectuele eigendom* wordt behandeld in titel VI. De partijen garanderen een adequate en effectieve bescherming van intellectuele eigendomsrechten (artikelen 168 tot en met 171).

In titel VII komt de *mededinging* aan bod. Het doel is te voorkomen dat de voordelen van de liberalisering zouden worden tenietgedaan door gedragingen van ondernemingen die de mededinging beperken (artikel 172). Artikel 173 definieert de belangrijkste begrippen in deze aangelegenheid. De mededingingsautoriteiten zullen elkaar inlichten van situaties waarbij zij op grond van de mededingingsregelgeving actie ondernemen (artikel 174). Zij zullen hun activiteiten coördineren en elkaar consulteren, informatie met elkaar uitwisselen en elkaar technisch bijstaan (artikelen 175 tot en met 178). Publieke en private monopolies kunnen op grond van artikel 179 blijven bestaan. Deze titel is niet onderworpen aan de specifieke geschillenregelsprocedure van het verdrag (artikel 180).

De achtste titel betreft de *regeling van geschillen* (artikelen 181 tot en met 189). Op de eerste plaats zullen geschillen vermeden worden door regelmatige consultaties. Mochten er toch geschillen rijzen, dan zullen deze door een in het verdrag voorziene procedure van internationale arbitrage worden opgelost.

De negende titel betreft de *transparantie*. De partijen duiden contactpunten aan voor informatie inzake handel (artikel 190). Er zal worden samengewerkt op bilaterale en multilaterale fora om de transparantie in handelszaken te vergroten (artikel 191). Er wordt over gewaakt dat elke vorm van regelgeving wordt gepubliceerd (artikel 192).

Titel X (artikel 193) heeft betrekking op de *specifieke taken van de instellingen* die door de overeenkomst worden opgericht.

In de elfde en laatste titel van dit deel worden *algemene uitzonderingen op het handelsregime* besproken. Er kunnen maatregelen worden genomen met het oog op de handhaving van de nationale veiligheid (artikel 194), wanneer er betalingsbalansproblemen zijn (artikel 195) en met het oog op het maken van een verantwoord onderscheid inzake belastingen (artikel 196).

II.5. Slotbepalingen

In artikel 197 wordt de term "partijen" gedefinieerd als de Europese Gemeenschap, de lidstaten of de gemeenschappen en de lidstaten gezamenlijk, elk binnen zijn bevoegdheidsdomein, enerzijds, en Chili anderzijds. Op grond van het Belgische grondwettelijke recht worden ook de gemeenschappen, de gewesten en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie als partijen bij de overeenkomst beschouwd.

Artikel 198 regelt de inwerkingtreding van het verdrag. Het wordt krachtens artikel 199 gesloten voor onbepaalde duur, maar kan mits naleving van een opzegtermijn van zes maanden worden beëindigd.

De partijen zullen de nodige maatregelen nemen om hun verplichtingen te vervullen (artikel 200). In het licht van toekomstige ontwikkelingen, kan hun samenwerking worden aangepast (artikel 201). De partijen zullen een hoog niveau van bescherming van persoonlijke en andere gegevens garanderen (artikel 202). De nationale veiligheidsclausule uit artikel 194 wordt in artikel 203 van toepassing verklaard op de hele overeenkomst.

Artikel 204 regelt het territoriale toepassingsgebied van het verdrag. Artikel 205 heeft betrekking op de authentieke versies van de overeenkomst. Zoals bij alle verdragen die door de Europese Gemeenschap worden gesloten, is de Nederlandse

versie één van de authentieke versies van het verdrag.

Tot slot bepaalt artikel 206 dat de bijlagen, protocollen en nota's bij de overeenkomst als een integraal deel ervan moeten worden beschouwd.

II.6. Bijlagen en verklaringen

Aan de overeenkomst worden een aantal bijlagen en al dan niet gemeenschappelijke verklaringen gehecht. Het betreft voornamelijk lijsten met douanetarieven en technische afspraken in handelsaangelegenheden.

III. PROCEDUREVERLOOP

III.1. "Dubbel gemengd karakter" van de overeenkomst

In de Europese rechtsorde heeft de overeenkomst met Chili een gemengd karakter, aangezien ze betrekking heeft op zowel exclusief communautaire aangelegenheden als op materies die onder de bevoegdheid van de lidstaten vallen. De overeenkomst moet door alle lidstaten geratificeerd worden.

Ook naar Belgisch recht gaat het om een gemengd verdrag. Het gemengd karakter (federaal/gemeenschappen/gewesten/Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie) werd, gelet op het dringende karakter van de verlening van de volmachten voor de ondertekening van deze overeenkomst, vastgelegd volgens een schriftelijke procedure. Daartoe werd door de dienst "Betrekkingen met Gemeenschappen en Gewesten" van de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking een brief gericht aan de leden van de Werkgroep "Gemengde Verdragen" (WGV), een adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid (ICBB), op 20 augustus 2002. De Vlaamse administratie Buitenlands Beleid verklaarde zich nog diezelfde dag akkoord met dit voorstel.

Ook werd in dezelfde brief van de WGV voorgesteld ondertekeningsformule 3 van de ICBB te gebruiken, d.w.z. "één enkele handtekening met volmachten van alle betrokken overheden, in naam van het Koninkrijk België, doch met vermelding van alle betrokken entiteiten onder de handteke-

ning". Dit is, in overeenstemming met de Belgische verklaring in de Raad van 12 juni 1995 de gebruikelijke formule voor de ondertekening door België van verdragen tussen de EG en derde landen.

III.2. Procedureverloop

Na de voltooiing van de onderhandelingen werd het ontwerp van overeenkomst door de Partijen geparafeerd op 10 juni 2002 in Sevilla.

De Vlaamse regering besliste op 18 oktober 2002 om de overeenkomst goed te keuren en om de federale vertegenwoordiger te machtigen om ze mede namens de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest te ondertekenen op voorwaarde dat de Vlaamse overheid vermeld zou worden onder de handtekening van de gemachtigde.

De overeenkomst werd op 18 november 2002 in Brussel ondertekend.

Op 25 april 2003 hechtte de Vlaamse regering haar principiële goedkeuring aan het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst en aan de bijhorende memorie van toelichting.

III.3. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)

In zijn advies d.d. 15 januari 2003 sluit het Dageelijks Bestuur van de SERV zich aan bij het ontwerp van decreet.

III.4. Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (MiNa-Raad)

In zijn advies d.d. 16 januari 2003 stelt de MiNa-Raad dat volgens het "Duurzame Ontwikkeling Effecten Rapport" economische voordelen verbonden zouden zijn aan het verdrag. De sociale balans zou negatieve en positieve aspecten vertonen en de gevolgen op milieugebied zouden eerder negatief zijn. De voorspellingen betreffende de milieugevolgen zijn dat de door het Verdrag gefaciliteerde schaalvergroting van industriële activiteiten

in Chili een negatieve impact zou hebben voor de lucht-, water- en landkwaliteit. Die impact zou slechts gedeeltelijk geneutraliseerd worden door de verbeterde inzet van milieutechnologie. Er wordt ook een vergelijkbare verzwaring van de milieudruk verwacht vanuit de elektriciteitsproductie, het transport, het toerisme en de verstedelijking, met ook een grote druk op de biodiversiteit in Chili. Intensivering van de landbouwproductie en van de mijnbouw zou eveneens leiden tot gelijksoortige kwaliteitsverliezen in het milieu.

Volgens de MiNa-Raad zijn de bepalingen betreffende de samenwerking op milieugebied lovenswaardig. De MiNa-Raad verwacht dat ingepikt zal worden op het verdragsartikel. De samenwerkingsinitiatieven die opgezet zouden worden, zullen logischerwijze betrekking moeten hebben op het opheffen of minstens op het verlichten van de probleempunten die per sector vermeld staan in het "Duurzame Ontwikkeling Effecten Rapport". Volgens de MiNa-Raad neemt dat niet weg dat de milieudruk ten gevolge van de optredende economische schaaffecten moeilijk aan te pakken zal zijn.

III.5. Advies van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR)

In de brief d.d. 30 januari 2003 aan de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming, meldt de VLOR dat hij afziet van zijn adviesrecht.

III.6. Advies van de Raad van State

In zijn advies d.d. 24 juli 2003 maakte de Raad van State geen opmerkingen.

III.7. Inwerkingtreding

De overeenkomst moet door alle EU-lidstaten bekrachtigd worden. Ze treedt in werking de eerste dag van de maand die volgt op die maand waarin de partijen elkaar in kennis gesteld hebben van de voltooiing van de daartoe vereiste procedures.

In afwachting van de ratificatie van de overeenkomst, zijn de EG en Chili overeengekomen om een aantal bepalingen voorlopig toe te passen. Het gaat meer bepaald over de bepalingen die betrekking hebben op handelsaspecten en aanverwante zaken.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

*De Vlaamse minister van Economie,
Buitenlands Beleid en E-government,*

Patricia CEYSENS

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met de overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de republiek Chili, anderzijds, de bijlagen I tot XVII en de slotakte, ondertekend in Brussel op 18 november 2002

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt gemeenschaps- en gewestaangelegenheden.

Artikel 2

De overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de republiek Chili, anderzijds, de bijlagen I tot XVII en de slotakte, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting,

Jaak GABRIELS

ONTWERP VAN DECREET

*De Vlaamse minister van Economie,
Buitenlands Beleid en E-government,*

DE VLAAMSE REGERING,

Patricia CEYSENS

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt gemeenschaps- en gewestaangelegenheden.

Artikel 2

De overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de republiek Chili, anderzijds, de bijlagen I tot XVII en de slotakte, ondertekend in Brussel op 18 november 2002, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel, 17 oktober 2003.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS